

УДК 35.08:331.108

Тесленко О.А., здобувачка вищої освіти,
Університет Григорія Сковороди в
Переяславі, м. Переяслав, Україна

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СЛУЖБОВЦІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Професійний розвиток службовців місцевого самоврядування є ключовим чинником підвищення ефективності функціонування системи публічного управління в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій. У контексті децентралізації влади, цифровізації управлінських процесів та інтеграції України до європейського адміністративного простору особливого значення набуває формування висококваліфікованого, компетентного та адаптивного кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування.

Сучасні виклики, пов'язані з динамічними змінами у сфері управління, розвитком цифрових технологій та зростанням вимог до якості надання публічних послуг, обумовлюють необхідність постійного вдосконалення професійних знань і навичок службовців. У цьому контексті професійний розвиток виступає не лише як інструмент підвищення кваліфікації, але й як стратегічний механізм забезпечення ефективного функціонування системи місцевого самоврядування [1].

У науковій літературі професійний розвиток розглядається як безперервний процес цілеспрямованого формування та вдосконалення професійних компетентностей працівника, що забезпечує його здатність ефективно виконувати службові обов'язки відповідно до сучасних вимог [2]. У сфері публічного управління цей процес набуває комплексного характеру, охоплюючи не лише професійні знання, але й управлінські, комунікативні, аналітичні та цифрові компетентності.

Сутність професійного розвитку службовців місцевого самоврядування полягає у створенні умов для системного оновлення їхніх знань, умінь та навичок, а також розвитку особистісних якостей, необхідних для ефективної управлінської діяльності. Важливим аспектом є забезпечення відповідності професійного рівня службовців сучасним стандартам публічного управління, що базуються на принципах відкритості, прозорості, підзвітності та орієнтації на потреби громадян [3].

Зміст професійного розвитку включає кілька взаємопов'язаних складових. Першою з них є формальна освіта, яка передбачає здобуття відповідного

освітнього рівня та проходження програм підвищення кваліфікації. Відповідно до чинного законодавства, службовці місцевого самоврядування зобов'язані регулярно проходити професійне навчання з метою оновлення знань та вдосконалення професійних навичок [4].

Другою складовою є неформальне навчання, яке охоплює участь у тренінгах, семінарах, вебінарах, стажуваннях та інших формах обміну досвідом. Неформальне навчання сприяє розвитку практичних навичок, формуванню нових підходів до вирішення управлінських завдань та підвищенню гнучкості мислення службовців.

Третьою складовою є самоосвіта, яка передбачає самостійне опанування нових знань, розвиток професійних компетентностей та вдосконалення особистісних якостей. Самоосвіта є важливим елементом професійного розвитку в умовах швидких змін, оскільки дозволяє службовцям оперативно реагувати на нові виклики та адаптуватися до змін у професійному середовищі.

Важливим напрямом сучасного професійного розвитку є формування цифрових компетентностей. Умови цифрового суспільства вимагають від службовців місцевого самоврядування володіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, здатності працювати з електронними системами управління, аналізувати великі обсяги даних та забезпечувати ефективну цифрову взаємодію з громадянами [5].

Нормативно-правове забезпечення професійного розвитку службовців місцевого самоврядування визначається положеннями Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування», Закон України «Про державну службу», а також відповідними підзаконними актами. Відповідно до цих документів, професійний розвиток має здійснюватися на принципах безперервності, системності, доступності та ефективності [1].

Особливу роль у сучасних умовах відіграють цифрові тренди у сфері професійного розвитку. Використання електронних освітніх платформ, дистанційного навчання, онлайн-курсів та інших цифрових інструментів дозволяє значно розширити можливості професійного навчання, підвищити його доступність та ефективність. Крім того, цифровізація сприяє індивідуалізації освітніх траєкторій, що дозволяє враховувати потреби та рівень підготовки кожного службовця [5].

Разом з тим, існують певні проблеми у сфері професійного розвитку службовців місцевого самоврядування. Серед них можна виділити недостатній рівень фінансування навчальних програм, нерівний доступ до освітніх ресурсів, низьку мотивацію до професійного саморозвитку, а також недостатній рівень цифрової грамотності окремих категорій службовців [3].

Крім того, проблемою є відсутність системного підходу до організації професійного розвитку, що проявляється у фрагментарності навчальних програм, недостатній координації між різними суб'єктами професійного навчання та відсутності чітких критеріїв оцінки ефективності навчання. Це знижує загальну результативність системи професійного розвитку та обмежує можливості її подальшого вдосконалення [2].

У сучасних умовах важливим є впровадження інноваційних підходів до професійного розвитку, зокрема використання цифрових технологій, інтерактивних методів навчання, проєктного підходу та практико-орієнтованих програм. Це дозволяє підвищити ефективність навчання, забезпечити формування необхідних компетентностей та сприяти розвитку професійної мобільності службовців.

Таким чином, професійний розвиток службовців місцевого самоврядування є складною багаторівневою системою, що охоплює різні форми навчання, методи підвищення кваліфікації та механізми розвитку компетентностей. Його ефективність визначається здатністю системи адаптуватися до сучасних викликів, інтегрувати цифрові технології та забезпечувати безперервність професійного навчання.

Узагальнюючи, слід зазначити, що професійний розвиток є необхідною умовою формування ефективної системи публічного управління, здатної забезпечувати високий рівень якості публічних послуг та відповідати сучасним вимогам цифрового суспільства. Подальше вдосконалення системи професійного розвитку має бути спрямоване на підвищення її ефективності, інтеграцію інноваційних підходів та забезпечення відповідності міжнародним стандартам.

Література

1. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 № 2493-III (або нова редакція № 3077-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.
2. Професійне навчання публічних службовців : звіт про діяльність Національного агентства України з питань державної служби за 2024-2025 рр. URL: <https://nads.gov.ua>.
3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р (зі змінами).
4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
5. Recommendation of the Council on Public Service Leadership and Capability. *OECD Legal Instruments*. 2019. URL: <https://legalinstruments.oecd.org>.